

bestille Børnene saa i Opdragelsesanstalterne? Jeg skal nævne, at i de engelske „Industrial and reformatory school“s for vanartede Børn har man Arbejde, som jeg virkelig vilde kalde et industrielt Arbejde: de fabrikere Pindebrænde og lignende. Man forhindrer Børn i at arbejde i Fabrikker, og naar saa en Del af dem ere blevne mer eller mindre fordærvede ved at løbe om paa Gaderne, sendes de til Opdragelsesanstalter, og saa — ja, saa sættes de til Arbejde i en Slags Fabrikvirksomhed! Det forekommer mig, der er noget forkert i dette. Hvis Arbejdstilsynet og det foreslaaede Arbejdsraad, med Appel til Ministeriet, fik Magt og Myndighed til Dispensation med Hensyn til Aldersgrænsen for saadanne Virksomheder, som der absolut ikke var noget at sige til i nogen Henseende, og til Arbejde, om hvilket man kunde sige, at Børnenes Helbred absolut ikke vilde lide ved, saa vilde jeg stille mig langt mere sympatetisk til Loven. I det foreliggende Forslags § 30 er der allerede foreslaaet nogen Dispensation, som altsaa kunde udvides. Jeg har en Følelse af, at bag det Ord Fabrikarbejde skjule sig Ideassociationer og Tanker om forskrækkelige udenlandske Fabrikforhold, som man kender fra en Mængde Beskrivelser, og som paa ingen Maade passe paa vore hjemlige Virksomheder. De fleste af disse ere anlagte i de sidste 30—40 Aar og indrettede efter de Krav, som Loven af 1873 stillede. Jeg tror som sagt ikke, at Forholdene her hjemme passe med Forholdene i Industricentrene i England og Tyskland. Naar man undersøger, hvor mange usle eller mindre heldige Virksomheder Loven af 1873 har ramt, vil man — det er jeg overbevist om — finde, at Danmark indtager en absolut gunstig Stilling i Sammenligning med Udlandet, men det er ikke min Opgave her at holde Lovtaler over vor Industrivirksomhed. Det, der er min væsentligste Anke mod Forslaget, er, at det i for høj Grad og paa en Maade, jeg ikke synes om, indskrænker Retten til Arbejde for mange Smaakaarsfolk. I Virkeligheden vil det, hvis det vedtages i den foreliggende Skikkelse, næsten umuliggøre Børns Arbejde i Fabrikker. Og man sætter intet i Stedet. Man sørger ikke for en forøget Skolegang, man jager Børnene paa Gaden, og for saa vidt kan man sige, at man giver dem Stene for Brød, det er for mig Hovedsagen, det er min væsentligste Anke.

For Arbejdsgiverne kan man sige, at det er et Lønspørgsmaal, at det er et Kon-

kurrencespørgsmaal, ja, der er dem, der mene, at det er et Eksistensspørgsmaal. Jeg har et Brev liggende her fra en Fabrikant, som siger, at hvis Aldersgrænsen sættes til 12 Aar, vil han være nødsaget til at erstatte Børns Arbejde med voksne, idet de mindre Børn fra 10—12 Aar gaa den ene halve Dag i Skole, medens de ældre gaa den anden halve Dag. Hans Maskiner maa altsaa i saa Tilfælde staa den halve Dag. Han paastaar, at hvis han skal erstatte Børn med voksne, vil det koste ham 10,000 Kr. om Aaret. Jeg mener, at hvis der er mange Virksomheder, der ville faa et lignende Tab, vil Loven gøre mange Ulykker. Hvis vor Lovgivning er strengere end Udlandets — og det bliver den jo for saa vidt efter Forslaget, idet Aldersgrænsen er sat til 14 Aar, ganske vist med en Begrænsning for de første fem Aar — vil den naturligvis indvirke paa vor Konkurrencedygtighed, og det vil absolut føre til, at forskellige Virksomheder maa ophøre. Det kan allerede være vanskeligt nu at konkurrere med Udlandet. Jeg synes, at den meget stærkt stigende Import tyder paa, hvilken Kamp Industrien har at bestaa. — Naar jeg for et Øjeblik siden talte om, at dette Spørgsmaal om Børns Arbejde i Fabrikker er et Løn- eller Konkurrencespørgsmaal til en vis Grad, vil jeg tilføje, at adskillige Fabrikanter hævde Nødvendigheden af, at Børn i en tidlig Alder komme ind i Fabrikkerne. De hævde, at naar Børnene først blive 14 Aar gamle, vil det være vanskeliger for dem at erhverve den fornødne Fingerfærdighed, end naar de komme ind i en Fabrik i en tidligere Alder. Det er noget, der meget ofte siges, at Virksomheder, som godt kunne eksistere i visse Egne i Udlandet, er det meget vanskeligt at overføre til andre Egne eller andre Lande, fordi Børnene maa vænnes til det specielle Arbejde i en tidlig Alder, og jeg tror, at der er noget deri. Af egen Erfaring ved jeg, at der f. Eks. med Hensyn til visse Arbejder i Spinderier er Forskel paa, om det er Drengene eller Piger, der udføre det. Det er faktisk, at Drengenes Fingre ere mere bevægelige og lettere end Pigerne.

Jeg har tilladt mig at fremkomme med disse specielle Betragtninger, ikke fordi jeg er nogen principiel Modstander af Loven — tværtimod, jeg indser, at det er Statens Ret og Pligt at gribe ind, og selvfølgelig kan der ogsaa herhjemme findes Virksomheder, der trænge til at komme under Kontrol — men hvad det